

MARY POS

ONDERHANDELING

EEN sombere vergaderzaal vol rook, het verschoten groene laken van de lange hoefvormige tafel bedekt met staten, overzichten, loonschalen, statistieken en aschbakken, daaromheen mannen in spanning, in het midden een kleine magere stenographe, wie geen oogenblik rust wordt gegund: de onderhandelingen over de loonsverlaging in volle gang.

Een ventilator die niet werkt wegens het leven, deuren die gesloten blijven om de belangrijkheid der besprekingen: dit op een gloeiende Augustusdag.

Het doorgroefde gezicht van den Voorzitter is bleek en klam, een paar kale hoofden glimmen.

De gerimpelde huid van een oude werkgever steekt angstwekkend rood af tegen het sneeuw witte haar. Z'n hart is niet al te best meer en hij heeft zich nogal opgewonden.

Een dikke arbeidersleider spreekt stotend, z'n adem is duidelijk hoorbaar. De zweetdruppels vallen op z'n zwarte jas.

Een jonge patroon kauwt transpiereerend z'n sigaar. Crisis of geen crisis, maar in Augustus onderhandelen is krankzinnig! Die regering ook! Snel en behoorlijk de zaken afwikkelen, na eerst een loonsverlaging te hebben gedecreteerd, ho maar! Dat eindeloos wachten op gegevens en plannen heeft ieder verbitterd en de moeilijkheden al grooter gemaakt. Hoe is er in deze stemming iets met de arbeiders te bereiken?

Fel klink de stem van een arbeidersleider, een oude rot, doorkneet in het vak:

„Nooit, mijnheer de Voorzitter, zullen wij een dergelijk offer brengen, als wij niet weten wat wij er voor terug krijgen. Een loonsverlaging met als eenig houvast een regeeringsbrief vol onjuistheden? Neen mijnheer de Voorzitter, daar pas-

sen wij voor. Een dergelijke verantwoordelijkheid nemen wij niet op ons!”

„Maar vergeet U dan het positieve er in, de toezegging die gedaan wordt?” vraagt de Voorzitter, een bezadigd en wijs man.

De grijsgroene oogen van de arbeider flikkeren.

„Wat hecht ik aan een dergelijke toezegging, na een aanhef, die opzettelijk alle zekerheid wegneemt en cijfers, die berusten op onjuistheden?”

„Een half jaar van voorbereiding! Een half jaar van eindeloos wachten voor ons, en dan dit treurige resultaat!” interrumpeert een ander.

Muisstil zit de stenographe achter haar tafeltje, alleen haar vingers bewegen altijd maar door. Plotseling rijst ze op, verwijdert zich schuw. Ze schrikken. Even worden ze aan haar bestaan herinnert. Ze zit ook altijd zoo onbeweeglijk, en men kan zoo gemakkelijk over haar gebogen rug naar de sprekers rondom zien, dat men haar aanwezigheid haast niet meer opmerkt.

Gauw is ze weer terug: haar chef moet haar vervangen, en ze weet hoe zwaar het valt, de sprekers in gewoon schrift bij te houden. In het voorbijgaan neemt ze het papier van hem aan, beziet met een stille glimlach de weinige door hem opgeteekende zinnen.

Zoodra ze zit vliegen haar dunne vingers weer over de bloknote, uur na uur. Aldoor ligt op haar gezicht achter de brilleglazen dezelfde stilheid. Door dat strakke masker ziet niemand van al die mannen, wier hoofden zoo vol zijn met veel belangrijker dingen als de aangelegenheden van een onaantrekkelijk meisje, hoeveel inspanning het haar kost, vier, vijf uren aaneen te stenographeeren in een atmosfeer, die soms onhoudbaar is.

Er wordt geserveerd. Nu mag ze

even rusten. Tijdens de aanwezigheid der kellners wordt er niet gesproken.

De arbeiders zitten, de hoofden bij elkaar gebogen, in zwaar gesprek. De dikke ziet purper, schudt aldoor maar van nee, de oogen half dicht geknepen of bittend met z'n zakdoek. Een kleine man likt de kwast van z'n hangsnor, gesticuleert met het halfvolle glas in z'n hand. De hoofdwoordvoerder staart voor zich uit, blijft rustig, spaart z'n krachten voor straks, zoekt naar nieuwe argumenten.

Nu zien ze vastbeslotener dan ooit. Nee, nee, nooit op in gaan, volhouden, zeggen al die gezichten.

De Voorzitter leunt achterover in z'n stoel, gooit wat water op z'n zakdoek en koelt z'n voorhoofd. Een paar komen bij hem staan praten. De meesten loopen nu heen en weer.

De stenographe steunt het hoofd in de handen en piekert. Augustus . . . vacantiemaand . . . alle scholen gesloten, het personeel vrij . . . zij hier . . . sloven, dag in dag uit. En als ze dan thuis komt, haar kleeren doortrokken van de rook, haar rug als gebroken, kan ze niet eten van vermoeidheid, kruipt meest direct in bed. En 's morgens precies half negen weer present. Ze is immers kantoorjuffrouw? En haar stenographisch notulen opnemen is maar een onderdeel van haar werk, wordt daarom ook betaald in haar gewone salaris.

Maar ze moet erg blij zijn met haar baan, wat zouden ze thuis zonder haar geld moeten beginnen?

De Voorzitter hamert. Men begint opnieuw. De hitte broeit zwaarder. Jassen worden uitgetrokken.

De kleine man met de hangsnor gebaart hevig, z'n weinige haren hangen haast op z'n borstelige wenkbrauwen. Z'n oogen tranen van de rook.

„Als we dát zouden doen, mijnheer de Voorzitter, als we het léf zouden hebben dergelijke voorstellen bij onze leden te verdedigen, dan sneden we in

het levende vleesch van onze organisatie! Begrijpt U niet, dat wij naar twee kanten hebben te vechten?”

„Dat begrijpen we zeker! Maar dacht U, dat wij niet in precies dezelfde situatie verkeeren? Onze leden hebben evenmin werk, gaan failliet. U vecht voor Uw leden, wij voor de onze. Maar tezamen moeten we het doen voor het bedrijf. De één kan niet buiten de ander. Na de loonsverlaging komt zeker het werk! Laat het dan een offer zijn wat de werkende arbeiders brengen voor hun werklooze kameraden, die nu al maanden en maanden met tien, twaalf gulden per week moeten rondkomen!”

De stenographe voelt zich duizelig worden. Even gaat ze naar het toilet, bet voor de spiegel haar brandende oogen, kijkt verslagen naar de kringen er onder en haar vaalgele kleur, keert zoo snel mogelijk in de zaal terug.

Een blauwe walm slaat haar tegen. Het stinkt er. Met tranende oogen zet ze zich weer achter haar tafeltje.

Automatisch werkt ze verder. Haar vingers zijn gevoelloos, telkens moet ze een paar woorden laten glippen.

Hartstochtelijk verdedigen de arbeiders hun voorstellen, willen van geen opgeven weten. De uren glijden voorbij.

Er wordt opnieuw geserveerd.

De stenographe wordt moedeloos. Ze kan haast niet meer. Ze heeft wel eens gehoord, dat stenographen veel geld verdienen, f 25, f 40 per uur, f 100.— per dag heeft men haar gezegd, toen ze eens na weken van aarzelen inlichtingen inwon bij een stenografebureau. Men moest niet vergeten hoeveel van de zenuwen gevergd werd, had men op haar stomverbaasde blik gezegd. En ze had maar geknikt. De heele weg hadden de bedragen in haar ooren gezoemd, vijf en twintig, veertig gulden Voor een tientje wil zij wel een heele avond stenograferen: het gezin is zoo groot, vader al een jaar steuntrekkend, oudste broer,

vroeger op kantoor, nu in de werkverschaffing, heel ver weg Maar zo lang deze tijd van spanning in het bedrijf blijft en daarmee de talloze besprekingen, zoolang kan ze aan geen avondvergadering erbij denken Ze zucht even. Opeens denkt ze aan moeder en aan het bidden van vader, begint opnieuw

De discussies worden verward, de kalmte raakt zoek. Het wordt rumoerig in de zaal. Stemmen klinken door elkaar. Telkens wordt er geïnterrumpeerd Dit is niet meer bij te houden.

Teneinde raad verzoekt de voorzitter de patroons in de gelegenheid te stellen in eigen kring te beraadslagen.

De arbeiders verlaten de zaal.

Nauwelijks heeft de laatste de deur achter zich dichtgetrokken of:

„Nooit kunnen wij aan de wenschen der arbeiders gehoor geven!”

„Wij moeten aan onze eigen voorstellen vasthouden tot het laatste!”

„Willen de arbeiders niet, dan is het voor hun verantwoording wat de regering verder doen zal.”

„Het is voor de arbeidersleiders ook moeilijk. Denk aan de communistische elementen, waartegen ze te vechten hebben!” klinkt de stem van de Voorzitter.

„De loonen moeten omlaag!”

„Onze leden loopen onze bonden uit, omdat ze niet langer kunnen concurreeren tegen de ongeorganiseerde patroons.”

„De gezellen bieden zich voor 25,— 30% beneden de contractloonen aan!”

„Het geheele bedrijf ligt plat!”

Na ruim een uur van beraadslagen worden de vertegenwoordigers der arbeidersorganisaties teruggeroepen. Spanning ligt op aller gezicht, ofschoon ze die onder de schijn van onverschilligheid of opgeruimdheid probeeren te verbergen.

Het wordt doodelijk stil.

„Mijne heeren! U zult begrijpen, gezien de tijd, die we beraadslaagd hebben, hoe zwaar ons antwoord ons zelf weegt, na zooveel weken van vergaderen, maar we moeten ons houden aan onze voorstellen, en kunnen U geen enkele concessie doen, nòch trachten tot een compromis te geraken.

Onze voorstellen zijn de uiterste grens waartoe we hebben kunnen gaan.”

„Dan is het laatste woord in deze gesproken, mijnheer de Voorzitter,” zegt de voornaamste woordvoerder, terwijl hij spierwit trekt en opstaat. „Ik kan voor het Nederlandsche volk verantwoorden de weigering om op Uw voorstellen in te gaan.”

„Diezelfde verantwoording aanvaardt ook wij.”

De vergadering wordt gesloten.

De stenographe glipt met een zorgelijk gezicht de zaal uit.